

Arkivnr: 2014/13245-31

Saksbehandlar: Ruth Ørnholt

Saksframlegg**Saksgang**

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for kultur, idrett og regional utvikling		19.06.2018

Sluttrapport for prosjekt Sterk spenstig og klar**Samandrag**

Prosjekt *Sterk, spenstig og klar* er eit ambisiøst og stort prosjekt, som har føregått frå våren 2014 til seinhaustes 2017. Eit par tiltak vil stå ferdige i 2018.

Hovudmålet er at innbyggjarane i Hordaland skal oppleve fornya biblioteklokale og meir aktiv formidling i det fysiske og digitale bibliotekrommet. Biblioteka skal systematisk og planmessig bli betre i stand til å oppfylle den nye formålsparagrafen i biblioteklova. Målgruppa har vore alle dei 33 kommunale folkebiblioteka.

I prosjektperioden har folkebiblioteka blitt styrka som møtestader og debattarenaer, og dei tilsette har fått auka kompetanse. Det er etablert nye samarbeidsstrukturar, nye formidlingsarenaer og kontakt med nye brukargrupper. Talet på arrangement i folkebiblioteka i Hordaland er auka 14% meir enn i resten av landet i perioden 2014 – 2016. Betring i biblioteka si evne til å oppfylle den nye formålsparagrafen heng saman med tiltak gjennomført i prosjekt *Sterk, spenstig og klar*, men er også summen av alt som er gjort nasjonalt, regionalt og lokalt sidan endringa i biblioteklova i 2014.

Ei vidareføring av prosjektet er at Modellbibliotekprogrammet held fram og at fylkesbiblioteket tilbyr turnear til biblioteka. Det digitale bibliotekrommet blir vidare utvikla i det toårige prosjektet *Kjelda*, som har fått støtte frå Nasjonalbiblioteket.

Prosjektmidlane frå Nasjonalbiblioteket, saman med midlar knytt til gjennomføring av Regional kulturplan for Hordaland 2015 – 2025, har ført til politisk merksemd og til at fylkeskommunen har forsterka si rolle som samfunnsutviklar på bibliotekområdet. I november 2017 vedtok fylkestinga i Hordaland og Sogn og Fjordane å søkje Kommunal- og moderniseringsdepartementet om forsøk med delegering av mynde for forvaltning av utviklingsmidlar på folkebibliotekområdet.

I rapporten frå ekspertutvalet om desentralisering av oppgåver frå staten til fylkeskommunane, er det foreslått at ansvar for forvaltning av spelemidlar på bibliotekfeltet som i dag ligg til Nasjonalbiblioteket, vert direkte fordelt til fylkeskommunane utan føregåande handsaming i Kulturdepartementet. Erfaringar frå gjennomføring av prosjekt *Sterk, Spenstig og klar* viser at forvaltning av utviklingsmidlar styrker samhandlinga mellom fylke og kommune om bibliotekutvikling. Fylkeskommunane har tett kontakt og dialog med kommunane, og nyttar prosjektmidlar til å stimulere bibliotekkeigarane til nytenking.

Økonomi: Ingen innverknad på budsjett mv.

Klima: Ikkje relevant

Folkehelse: : Regional plan for folkehelse 2014 - 2025 - fleire gode leveår for alle: Kulturopplevingar har positiv verknad på folkehelsa

Regional planstrategi: Prosjektet er foranka i fleire innsatsområde i Regional kulturplan 2015-2025
PREMISS: KULTUR

Forslag til vedtak

1. Utval for kultur, idrett og regional utvikling tek saka til vitande

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Per Morten Ekerhovd
kst. fylkesdirektør kultur og idrett

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg

- 1 Sluttrapport prosjekt Sterk, spenstig og klar

Fylkesrådmannen, 31.05.2018

Sterk, spenstig og klar er eit ambisiøst og stort prosjekt. Det er forankra i *Premiss: Kultur. Regional plan for kultur 2015-2025*, vedtatt i Fylkestinget hausten 2014. Gjennomføring av prosjektet har vore integrert i fylkesbiblioteket sin årsplanar og budsjett. Prosjektet har strekt seg frå våren 2014 til seinhaustes 2017. Eit par tiltak vil først stå ferdige i 2018.

Prosjektet byggjer på prosjektet *Biblioteklandskap i endring*, som vart gjennomført i 2011-2013. Då etablerte fylkesbiblioteket og 32 kommunar, interkommunale biblioteksamarbeid i fem regionar. Prosjektet gjorde biblioteka betre rusta for framtida og i stand til å yte betre bibliotektenester. Fylkesbiblioteket fekk ei plattform for å nå ut til alle biblioteka i fylket, og grunnlag var lagt for å ta fatt på eit nytt, omfattande prosjekt.

Hovudmålet for prosjekt *Sterk, spenstig og klar* er at innbyggjarane i Hordaland skal oppleve fornya biblioteklokale og meir aktiv formidling i det fysiske og digitale bibliotekrommet. Biblioteka skal systematisk og planmessig bli betre i stand til å oppfylle den nye formålsparagrafen i biblioteklova. Partnerskap mellom dei regionale samarbeida og fylkesbiblioteket skal styrkast i prosjektet.

I tillegg til å arbeide med konkrete strategiar for å ruste biblioteka til å oppfylle den nye føremålsparagrafen i Biblioteklova, har fylkesbiblioteket prøvd ut arbeidsmetodar og tenester til biblioteka med utgangspunkt i rolla som regional utviklingsaktør.

Målgruppe

Målgruppa for prosjektet har vore alle dei 33 kommunale folkebiblioteka i Hordaland, med særskilt fokus på dei fem samarbeidsregionane og biblioteka utanom Bergen.

Budsjett

Hordaland fylkesbibliotek fekk i 2014, kr 600 000 i utviklingsmidlar frå Nasjonalbiblioteket til det første året av prosjektet. Tilsvarende løyving vart gitt for 2015 og 2016. I tillegg har det blitt overført restmidlar frå prosjekt *Biblioteklandskap i endring* og *Digital debatt* på til saman kr 140 313. I tillegg har prosjektet hatt inntekter frå fylkeskommunen, eksterne samarbeidspartnarar og kursinntekter. Netto utgifter i prosjektet er kr 2.138.475.

Restmidlane på kr 318.705 er disponert i Modellbibliotekprogrammet.

Måloppnåing

Prosjektet *Sterk, spenstig og klar* har gjort folkebiblioteka meir synlege lokalt, og det har styrka dialogen mellom kommunane og fylkesbiblioteket – noko som er positivt for vidare samarbeid om utvikling av bibliotektenestene i fylket. Folkebiblioteka er styrka som møtestader og debattarenaer både fysisk og digitalt, og dei bibliotektilsette har fått auka kompetanse. Dette gjer folkebiblioteka i Hordaland betre i stand til å oppfylle det nye formålet i Lov om folkebibliotek.

Det er etablert nye samarbeidsstrukturar, nye formidlingsarenaer og kontakt med nye brukargrupper. Utstrakt samarbeid om arrangement er etablert både i biblioteksamarbeida, mellom folkebiblioteka og fylkesbiblioteket og med andre organisasjonar og utøvarar. Samarbeid bidrar til å profesjonalisere og forenkle prosessar i arbeidet i biblioteka som aktive formidlarar, møtestad og debattarena. Talet på arrangement i folkebiblioteka i Hordaland er auka 14% meir enn i resten av landet i perioden 2014 – 2016.

15 bibliotek/bibliotekfilialar har fått eller er i ferd med å fornye biblioteklokale gjennom prosjektet. Fornya, tilrettelagte og meir opne bibliotek med oppdaterte samlingar har ført til at det blir gjennomført fleire arrangement, meir besøk og meir utlån i desse biblioteka, enn i resten av biblioteka i Hordaland, som igjen profilerer biblioteka sitt nye samfunnsoppdrag. Publikum og brukarar har tatt i bruk folkebiblioteka sine nye tenester. Betring i biblioteka si evne til å oppfylle den nye formålsparagrafen heng saman med

tiltak gjennomført i prosjekt *Sterk, spenstig og klar*, men er også summen av alt som er gjort nasjonalt, regionalt og lokalt sidan endringa i biblioteklova i 2014.

Vidareføring

Prosjektet har vore med på å endre arbeidsmåten i fylkesbiblioteket. Fylkeskommunen har vedtatt å halde fram med Modellbibliotekprogrammet. Fylkesbiblioteket har tatt inn organisering og koordinering av turnear til biblioteka, som del av sitt arbeid. Det digitale bibliotekrommet blir vidare utvikla i det toårige prosjektet *Kjelda*, som har fått støtte frå Nasjonalbiblioteket.

Prosjektmidlane frå Nasjonalbiblioteket, saman med midlar knytt til gjennomføring av Regional kulturplan for Hordaland 2015 – 2025, har ført til politisk merksemd og til at fylkeskommunen har forsterka si rolle som samfunnsutviklar på bibliotekområdet.

I november 2017 vedtok fylkestinga i Hordaland og Sogn og Fjordane å søkje Kommunal- og moderniseringsdepartementet om forsøk med delegering av mynde for forvaltning av utviklingsmidlar på folkebibliotekområdet.

I rapporten frå ekspertutvalet om desentralisering av oppgåver frå staten til fylkeskommunane, er det foreslått at ansvar for forvaltning av spelemidlar på bibliotekfeltet som i dag ligg til Nasjonalbiblioteket, vert direkte fordelt til fylkeskommunane utan føregåande handsaming i Kulturdepartementet. Erfaringar frå gjennomføring av prosjekt *Sterk, Spenstig og klar* viser at forvaltning av utviklingsmidlar styrker samhandlinga mellom fylke og kommune om bibliotekutvikling. Fylkeskommunane har tett kontakt og dialog med kommunane, og nyttar prosjektmidlar til å stimulere bibliotekeigarane til nytenking.

Sluttrapport

Nasjonalbiblioteket har fått tilsendt sluttrapport, rekneskap og uttale frå revisor. Sluttrapporten er vedlagt saka.